

Franchthi Mağarası:

Yunanistan'da Argolid Körfezinde, deniz kenarında bir mağaradır. 12 m. derinlikte Neolitik, Mezolitik ve şüpheli bir Üst Paleolitik dönemin varlığından söz edilmektedir. 1967-1978 yılları arasında T. W. Jacobsen tarafından kazılmıştır.

Franchthi Mağarası, Yunanistan'ın güney kesiminde, Anadolu'dan kolayca ulaşılabilen (deniz seviyelerinin yaklaşık 11.000 yıl önce çok daha düşük olduğu) yer almaktadır. Başka bir kaynaktan Franchthi'de bulunan mercimek tohumlarının yabani türden biraz daha büyük olduğunu ve evcilleştirmenin erken evresini belirttiğini öğrendim. Dosyada gördüğüm Y kromozom çalışmalarından biri, Türkiye'den Yunanistan'a erken bir nüfus hareketinin olduğunu ve buranın gelişi için iyi bir yer olduğunu düşünüyorum. Mağaralar aniden Neolitik kurucu ürünlerin dörtünü birden kazanıyor ve bence bu bir tür büyük kültürel değişim için bir hediye.

Franchthi Mağarası, modern Yunan köyü Koilada'nın küçük bir koyunda, güney doğu Argolid'de yer almaktadır. Yunanistan'ın herhangi bir bölgesinden bugüne kadar kaydedilen en uzun süreli sürekli meslek dizisidir. Bu süreyi kapsayan yaklaşık kırılmamış seriler serisine sahip olmak benzersizdir. 20.000 B.C. aşağı doğru M.Ö. 3000. Sahada kazı 1967'de başlamış ve 1976'da sona ermiştir. Mağaranın çeşitli işgal evreleri için tarihler, toplam elliden fazla örnek bulunan radyokarbon analizinden, Yunanistan'daki herhangi bir tarih öncesi bölgeden en fazla sayıda radyokarbon örneğinden gelmektedir. En erken radyokarbon tarihi şöyledir. 20.000 B.C. Üst Paleolitik için, en son 3000 B.C. Nihai Neolitik için.

Mağaranın Paleolitik Çağında (yaklaşık 20.000 8300 M.C.) mevsimlik avcı-toplayıcılarıdır. Yaklaşık önce bitki toplanması için kesin bir kanıt yoktur. 11.000 B.C. olmasına rağmen, kökeni temin edebilecekleri yumuşak “yatak” veya boya için toplanan bitkilerden gelebilecek Boraginaceae familyasından çok sayıda tohum bulunmuştur. İlk önce ca. 11,000 B.C. mercimek, fiğ, antepfıstığı ve badem vardır. Sonra ca. 10.500 B.C. Yine de Üst Paleolitik Dönem içinde çok az sayıdaki yabani yulaf ve yabani arpa tohumu görülür. Kadar kadar ortaklaşa yok. Bu süre zarfında, kış aylarında mağaranın yerleşimi için kanıt yoktur. Bu zamanın tipik aracı, çok amaçlı çok amaçlı bir alet olan sırtlı dilgiciktir, fakat küçük son kazıyıcılar (etin gizlenmesini önlemek için) yaygındır. Şu anda hiçbir çanak çömlek ya da mimari yoktur ve hiçbir gömü bulunamamıştır.

Mezolitik Dönemde (yaklaşık 8300 6000 B.C.) bitki kalıntıları, önceki Paleolitik Dönem'deki ile aynıdır, istisnalar ise yabani armut ve birkaç bezelye görünmeye başlar. 7300 B.C. ve bu yulaf ve arpa, 7000 B.C. Fauna topluluğundaki eşitlik ve kaprin kemiklerinin ortadan kalkması, aynı zamanda antep fıstığı sayısında bir artış, bunların hepsi ca. 8000 B.C. Ormanları açmak için çevre değişikliği öner. Bununla birlikte, hayvan kemiklerindeki değişimin mağara

nüfusunun avlanma tercihlerinde veya uygulamalarında bir değişikliği temsil etmesi olasılığı da vardır.

Mezolitik'in ikinci evresi, büyük miktarda büyük balık kemiklerinin ortaya çıkması ve yerel yontma taş endüstrisinde bir malzeme olarak Melos'tan büyük ölçüde daha büyük obsidyenlerin ortaya çıkması ile karakterize edilir. Bu iki gelişme, derin deniz balıkçılığının ilk kez yapıldığını ima ediyor. Küçük, geometrik şekilli aletler (mikrolitler) şimdi yontma taş endüstrisini karakterize etmektedir. Hala çömlek ya da mimari yok.

Franchthi'de bulunan en erken mezar, Alt Mezolitik bir tarihtir: 25 yaşındaki bir erkek, mağaranın ağzına yakın bir sığ çukurda sözleşmeli bir konumda gömüldü. Çukur, yumruk büyüklüğünde taşlarla kaplıydı, ancak mezar malzemesi yoktu. Mağaranın tamamında bulunan insan kemiğinin 1989 yılında daha ileri incelenmesi mağarada beş gömünün daha bulunduğunu ortaya çıkarmıştır. Kemikler farklı yaş gruplarındaydı ve bu da mağaranın sakinlerinin orada sürekli olarak yaşadıkları sonucuna varıyor.

Franchthi Mağarası'ndaki Neolitik Dönem'in başlangıcı (6000 5000 B.C.), evcil koyun ve keçi formlarının ortaya çıkması ve ev yapımı buğday, arpa ve mercimek formlarının ortaya çıkmasıyla karakterizedir. Ayrıca cilalı taş aletlerin görünümü ve öğütme taşlarının sayısında (öğütme için) ve orak öğütme tesislerinde kullanılan diğer kenarlarla birlikte önemli bir artış oldu. Bu dönemde çömlekçilik ortaya çıktı. Bu zamanın çanak çömlekleri koyu ve tek renkliydi ve çoğunlukla delik ağızlı çömlekler ve derin çanaklardan oluşuyordu. Çanak çömleklerin boyutuna ve şekline bakarak, yemek pişirmek ya da saklamak için değil, sergilemek için kullanıldı.

Bu süre zarfında işgal, mimarinin ilk işaretlerini getiren, bir tür istinat duvarı olan mağaranın dışında başladı. Bıçaklar daha popüler gözüküyor ve balıklar ilk kez ortaya çıkıyor. Bir bebek de, bir çeşit statü sistemine işaret edebilecek bir kil vazo ile gömülü bulunmuştur.

Yabani yulaf, arpa, mercimek, armut ve bezelye kaybolur; emmer buğdayı ve ekili veya evcilleştirilmiş arpa ve mercimek çeşitleri ilk kez ortaya çıkar. Yeni bitki formlarının başka yerlerden getirilip getirilmediği veya yerel olarak vahşi formlardan geliştirilip geliştirilmediği bilinmemektedir.

Orta Neolitik (yaklaşık 5000 4500 B.C.), çömlekteki küçük değişikliklerle ilerleme döneminden ayrılmaktadır. Çömlekçiler, killeri daha iyi saflaştırmayı ve ürünlerini daha yüksek sıcaklıklarda ve daha büyük partiler halinde ateşlemeyi öğütmüşlerdi; bu da ateşleme işlemi sırasında gemilerin daha dikkatli bir şekilde kontrol edilmesiyle istiflenmesini gerektiriyordu. Ayrıca, daha ince, daha kırmızımsı bir astarın ya da çömlek üzerinde yıkamanın kullanımı da vardı. Desenler de daha doğrusal hale gelmiş olsa da, bu zamanın toplam

çömleğinin% 50 ila% 65'i hala katı renkli kalmıştır. İlk kez, daha ince ürünlerden daha düşük sıcaklıklarda pişirilmiş tencere üretmek ve daha az dikkatli yüzeylere sahip olmak için gerçekten kaba hamur macunları kullanıldı. Bu “kurs gereçleri” tencere gibi işlev görüyordu. Geç Neolitik Dönem (4500 400 B.C.) çanak çömleğindeki değişimlerden de farklıdır. Bu döneme ait çanak çömlek, önceki dönemin parlak boyasına göre sönüktür. Donukluk, manganez esaslı boyadır, parlaklık göstermeyen ve aynı zamanda renk değiştirmeyen, aynı zamanda önceki dönemde kullanılan demir bazlı boyalar da renk değiştirmez. Siyah çivili yüzeyde genellikle “hayalet” veya “negatif” olarak ayakta kalabilen kaçak beyaz boya ile süslenen, ince Siyah-açıklı Eşya olarak adlandırılan yeni bir çömlek sınıfı ortaya çıkar.

Yontmataşta kancalı ve saplı okuçları görülür, ancak Erken Tunç Çağı'nın başlangıcı kadar geç görülür.

Franchthi Mağarası'ndaki son dönem, Son Neolitik Dönem'dir (yaklaşık 4000 3000 B.C.) ve birçok bilim adamı tarafından Geç Neolitik dönemden daha ileri bir aşamada görülmektedir. Bu dönemin çanak çömlekleri, garnitürlü tutamakların çeşitliliği ve boyalı, dekorasyonun aksine plastik için tercih edilir. Küçük miktarlarda tuhaf mallar, örneğin beyaz üzerine kırmızı boyalı, kabuklu, koyu astarlı ve perdeli ve desenli perdeli da bu dönemde meydana gelir.

Yontmataşta, iki yüzden yongalanmış, çakmaktaşıdan büyük üçgen ok uçları karakteristiktir. Obsidyen, şimdi Franchthi'deki yontma taşların% 95'ini oluşturmaktadır. Franchthi'de ilk kez, bu zamanın gömülü nüfusu hem yetişkinleri hem de çocukları, hem kadın hem de erkekleri içerir. Daha önceki dönemlerde, çocuk mezarları birincil iken yetişkin gömüler ikincil gözükmektedir. Tunç Çağı materyalinin birkaç garip kısmı, mağaranın iki bin yıl boyunca aralıksız olarak ziyaret edildiğini göstermektedir. Mağaranın arkasındaki uzman adak malzemesinin buluntuları, Klasik zamanlarda bir tür kült amacına hizmet ettiğini ancak bundan sonra hiç kimsenin ikamet etmediğini göstermektedir. Franchthi Mağarası 3000 B.C. civarında terk edildi Deniz seviyesindeki istikrarlı artış nedeniyle.

Mağaranın altında Neolitik yerleşimcilerin yaşadığı hem yerleşimin ve hem de hasat alanlarının bulunduğu geniş teras şimdi gömülüdür.